

Papur Briffio**Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1989 (CCUHP)**

Sefydlwyd Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn 1989 (CCUHP), lle gwahoddwyd gwledydd y byd i arwyddo cytundeb byd eang er mwyn hybu hawliau plant y byd. Dywed UNICEF (dim dyddiad) bod y CCUHP yn rhan sylfaenol o waith UNICEF. Dyma'r datganiad mwyaf gyflawn o hawliau plant a gynrchwyd a chytundeb hawliau dynol rhyngwladol sydd wedi'i gadarnhau'n eang mewn hanes. Mae gan y Confensiwn 54 erthygl sydd yn ymdrin a phob agwedd o fywyd plentyn ac yn nodi'r hawliau yma mae'r elusen Save The Children (dim dyddiad) sydd yn gosod yr hawliau ar draws categorïau penodol:

- Sifil
- Gwleidyddol
- Economaidd
- Cymdeithasol
- Diwylliannol

Yn ôl Canolfan Gyfreithiol y Plant Cymru (2019) cafodd y ddatganiad gyntaf o hawliau plant i'w hysgrifennu gan ddynes o Brydain o'r enw Jebb yn y flwyddyn 1923. Mae'r CCUHP (UNCRC) yn cytundeb rhyngwladol - cytundeb rhwng gwahanol gwledydd - wedi'i gynllunio'n benodol i ddiwallu anghenion plant. Mae gan blant yr holl hawliau mewn cytuniadau hawliau dynol rhyngwladol eraill hefyd, ond mae'r CCUHP yn cynnwys hawliau ychwanegol sydd eu hangen ar blant yn unig.

Dylai pob plentyn fwynhau'r holl hawliau, heb wahaniaethu ar sail fel anabledd, rhyw, hil, oedran neu gyfeiriadedd rhywiol, a beth bynnag fo'r amgylchiadau y maent yn byw neu'n derbyn gofal ynddynt. Yn ôl Hawliau Plant Cymru (Dim Dyddiad) mae gan Cymru llywodraeth ei hun i sicrhau ei bod yn gweithio i wella bywydau pobl a phlant Cymru. Yn ychwanegol o'r wefan yna maent yn cynnwys yn 2011 penderfynodd cymryd cam ychwanegol i wneud y CCUHP yn gyfraith yng Nghymru, enw y gyfraith yw 'Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011'. Mae'r gyfraith yma wedi newid ffordd gweithio'r cymry a hefyd yn ystyried pob fathau o hawliau ar gyfer pob unigolyn i sicrhau y gorau i phawb.

Erthygl 3 – 'Dylai pob sefydliad sydd yn ymwneud a phlant weithio at yr hyn sydd orau i bob plentyn' (Llywodraeth Cymru, 2015).

Yn y lleoliad mae ymarferwyr yn sicrhau bod polisïau yn cwrdd a gofynion bob plentyn, trwy deall anghenion unigol pob plentyn trwy defnyddio'r cylch arsylwi, asesu a chynllunio yn drylwyr i sicrhau bod pob plentyn yn cael y gorau phosib (Early Years Careers, 2015).

Darllenwyd yn KiddiSafe (2020) bod gweithio gyda rhieni'r plant i ddarganfod mwy am y plentyn ynglŷn a'u cryfderau a gwendidau, a'u hoff bethau a chas bethau, a gwybodaeth ychwanegol yn medru helpu ymarferwyr i gefnogi datblygiad y plentyn. Yn yr un modd, gall y sgiliau a rhestrwyd isod helpu gyda datblygiad y plentyn sydd yn golygu bod y plentyn yn cael y cymorth hanfodol. Mae bob un o'r sgiliau yma yn cael i'w addasu i bob plentyn:

- Amynedd
- Sefydliad
- Creadigaeth
- Sgiliau Cymdeithasol

Erthygl 12 – ‘Mae gan blant yr hawl i ddweud eu barn ynghylch yr hyn ddylai ddigwydd’ (Llywodraeth Cymru, 2015).

Yn y lleoliad, mae ymarferwyr yn sicrhau bod llais y ddisgybl yn cael i'w wrando ar er mwyn iddynt deimlo'n fwysig, os ni chaiff y plentyn cyfle i siarad neu lleisio ei farn gall y plentyn i deimlo fel nad ydi beth maent yn gweud o fwys (UniversalClass 2021)

Mae Cwricwlwm Blynyddoedd Cynnar, Mohammed, R. (2018) yn crynhoi yr hyn y ddylai gwrando ar blant ifanc ei olygu:

- ymestyn galluedd plant i gyfleu syniadau a theimladau mewn amryw o ffyrdd
- gwrando ar yr hyn mae plant yn ei ddweud
- galluogi plant i wneud a mynegi dewisiadau, cynlluniau a phenderfyniadau

Wrth baratoi ar gyfer Cwricwlwm Newydd Cymru, mae deall a gwrando ar phlant a phobl ifanc yn hanfodol, yn ôl NASUWT (Dim Dyddiad) mae tystiolaeth yn cadarnhau bod llunwyr ac ymarferwyr addysg a gwasanaethau plant yn cefnogi egwyddor llais myfyrwyr yn eang.

Erthygl 28 – ‘Mae gan blant yr hawl i addysg’ (Llywodraeth Cymru, 2015).

Yn ôl Genier (2002), mae angen i ymarferwyr helpu pob plentyn i ddysgu a chydabod dealltwriaeth a chyflawniadau cyfredol y plentyn a gwybod beth allai camau nesaf y plentyn fod. Gall hyn gynnwys yr ymarferydd a'r plentyn yn gweithio gyda'i gilydd mewn gweithgaredd a ddewisir gan y plentyn. Gall yr ymarferydd helpu plant i gyflawni rhywbeth newydd, na allent ei wneud yn annibynnol eto. Mae hyn yn cefnogi damcaniaeth Bruner a Vygotsky o sgaffaldio y broses ddysgu. Mae'r Pedwar Diben Cwricwlwm Newydd Cymru (Llywodraeth Cymru, 2018) yn datgan bod angen annog plant i dyfu a datblygu i fod yn:

- ddysgwyr uchelgeisiol
- cyfranwyr mentrus
- yn ddinasyddion egwyddorol
- yn unigolion iach
- yn canolbwyntio ar yr ymarferwyr yn cynllunio, yn addysgu ac yn asesu plant er enghraifft, Gosod safonau uchel iddyn nhw eu hunain ac yn chwilio am heriau ac yn eu mwynhau ac yn y blaen.

Erthygl 31 – Mae gan blant yr hawl i ymlacio a chwarae, ac i ymuno mewn ystod o weithgareddau’ (Llywodraeth Cymru, 2015).

Felly ystyriwch polisïau Safonau Gofynnol Cenedlaethol (2016, Arolygiaeth Gofal Cymru, dim dyddiad) os i chi dewis lleoliad cyn ysgol (nas-cynhelir) neu polisïau ysgol/Estyn os i chi'n dewis lleoliad Ysgol.

Dywed Llywodraeth Cymru (2018) mae'r Cyfnod Sylfaen wedi'i adeiladu ar egwyddorion dysgu trwy chwarae ac mae'n rhan hanfodol yn y cwricwlwm. Mae chwarae yn caniatáu iddyn nhw

bod yn greadigol, ymchwilio ac archwilio gwahanol ddefnyddiau, a rhoi cyfleoedd iddynt arbrofi a rhagfynegi canlyniadau. Wrth ddarllen Chwarae Cymru (Dim Dyddiad) darganfyddwyd bod chwarae yn ganolog i iechyd a lles corfforol, meddyliol, cymdeithasol ac emosiynol plant. Trwy chwarae, mae plant yn datblygu gwytnwch 'resilience' a hyblygrwydd, gan gyfrannu at les corfforol ac emosiynol.

Fel oedolion mae gan ymarferwyr proffesiynoll ddyletwydd i ddarparu amser, lle a rhyddid i blant chwarae.

Rhestr Cyfeirnod Papur Briffio

Canolfan Gyfreithiol y Plant Cymru. (2019) *Y CCUPH heddiw ac yn y dyfodol*. Ar gael o: <https://childrenslegalcentre.wales/cy/y-ccuhp-heddiw-ac-yn-y-dyfodol/> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Chwarae Cymru. (2021) *Outdoor Play*. Ar gael o:

<https://www.playwales.org.uk/eng/outdoorplay> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Early Years Careers. (2015) *The Importance of a Professional Early Years Practitioner*. Ar gael o: <https://www.earlyyears-careers.com/eyc/latest-news/the-importance-of-a-professional-early-years-practitioner/> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Grenier, J. (2002) *Nursery World*. Ar gael o:

<https://www.nurseryworld.co.uk/news/article/the-practitioner-role> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Hawliau Plant Cymru. (Dim Dyddiad) *Cyflwyniad I Gonfensiwn y Cenhedloedd y Unedig ar Hawliau'r Plant*. Ar gael o: <https://hwb.gov.wales/api/storage/49272054-66b4-4d30-ad59-dc3024bdd211?preview=true> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

KiddiSafe. (2020) *Working in Early Years – What Makes a Good Practitioner*. Ar gael o: <https://www.kiddisafe.co.uk/working-in-early-years-what-makes-a-good-practitioner/> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Llywodraeth Cymru. (2015) *Cwricwlam i Gymru- cwricwlwm am oes*. Ar gael o:

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-02/cwricwlwm-i-gymru-cwricwlwm-am-oes.pdf> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Llywodraeth Cymru. (2018) *How is my child doing in the Foundation Phase?* Ar gael o:

<https://gov.wales/sites/default/files/publications/2018-06/how-is-my-child-doing-in-the-foundation-phase-a-guide-for-parents-and-carers.pdf> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Mohammed, R. (2018) *'Listening to young Children'Project*. Ar gael o:

<https://eyfs.info/articles.html/teaching-and-learning/listening-to-young-children-project-r191/> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

NAWSUT CYMRU. (Dim Dyddiad) *Student Voice a Guide to Promoting and Supporting good practice in schools*. Ar gael o:

<https://www.nasuwt.org.uk/uploads/assets/uploaded/918afd4a-1c6a-4b21-a1886844969183a5.pdf> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

EAAE4002C

Rhif Myfyriwr: 2004109

Nifer o eiriau- 1350

Save the Children. (Dim Dyddiad) *UN Convention On The Rights Of The Child (UNCRC)*. Ar gael o: <https://www.savethechildren.org.uk/what-we-do/childrens-rights/united-nations-convention-of-the-rights-of-the-child> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Unicef. (Dim Dyddiad) *How We Protect Children's Rights*. Ar gael o: <https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Universal Class. (2021) *Importance of Teaching Active Listening to Children in Self-Esteem*. Ar gael o:

<https://www.universalclass.com/articles/self-help/importance-of-teaching-active-listening-to-children-in-self-esteem.htm> (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Rhestr Cyfeirnod y Gyflwyniad

Comisiynydd Plant Cymru. (2021) *CCUPH-Hawliau Plant*. Ar gael o: [CCUHP - Hawliau Plant - Children's Commissioner for Wales \(complancymru.org.uk\)](http://ccuph.complancymru.org.uk) (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

GOV.UK. (2018) *Data Protection*. Ar gael o: [Data protection - GOV.UK \(www.gov.uk\)](http://www.gov.uk) (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Llywodraeth Cymru. (2016) *Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Gofal Plant a reoleiddir I blant hyd at 12 oed*. Ar gael o: [Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer gofal plant wedi'i reoleiddio \(llyw.cymru\)](http://safonau.gov.wales) (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).

Unicef. (Dim Dyddiad) *How We Protect Children's Rights*. Ar gael o: [UN Convention on the Rights of the Child \(UNCRC\) - UNICEF UK](http://www.unicef.org.uk) (Darllenwyd ar y wythfed ar hugain o Fai 2021).